Any I Vilanova i Geltrú, 11 de Desembre de 1919 Núm. 42

BIBLIOTECA BALAGUER Villanueva y Geltrú

EL VILANOVÍ

SETMANARI D'INTERESSOS LOCALS

PREUS
Un mes. . . . . 50 cèntims.
Número solt. . . . 10 »

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Carrer de Santa Madrona, 21

Dels treballs publicats en son responsables els seus autors.
No es retornen els originals.

PERFILS HISTÒRICS DEL CASTELL DE LA GELTRÚ

(CONTINUACIÓ)

Diverses foren les famílies que posseiren succesivament el Castell i senyoriu de la Geltrú: els de Manresa, Olzinelles, Sanahuja, Alemany i Sanjust foren els noms dels qui va pertànyer l'esmentat Castell.

En una escriptura firmada per Pere III, en Barcelona, als 16 de Juny de 1368, se manifestava que era urgent posar treva als escàndols i perills a que dava lloc la enemistat entre Berenguer de Sanahuja, senyor del Castell de la Geltrú i els seus vasalls, els quals oferien al rei els deu mil sous barcelonesos, preu que del mateix havia pagat aquell a Bernat d'Olzinelles a l'adquirir l'imperi i tota la jurisdicció de dit castell i ses quadres i termes; el 17 de Març de 1359, manifestava al rei que volia, sancionava i ordenava que dites jurisdicció i imperi se regissin, exercissin i administressin perpètuament en el seu nom i en el dels seus successors per el batlle del castell de Cubelles, quedant per lo tant els habitants de la Geltrú encluits de tot domini i jurisdicció feudal. (Arx. de la C. d'A. Reg. 997, folis 70, 89, 91 i 109.)

En 13 del següent mes de Juliol se requeria, de part del Rei, a Berenguer de Sanahuja que's presentés a la Cancilleria Reial amb els títols de propietat per a rebrer el preu de la redempció, notificant-li, que en cas de rebeldia, quedava aquest dipositat en poder del Protonotari de la Corona, i passaria endavant el negoci a pesar de la seva oposició. (Arx. de la C. d'A. Reg. 997, fol. 78.)

Poc després el Rei nombrava batlle de Cubelles i els seus termes a Raymond Gibert, veí de Vilanova, per al pròxim trieni mentres durés l'absència de Francisco Pere, qui era el que estava exercint aquest càrrec. (Arx. de la C. d'A. Reg. 971, fol. 189.)

Després de tot lo dit, no obstant, no podem senyalar la data de la definitiva redempció dels homes de la Geltrú, doncs a pesar dels compromisos firmats pel Monarca i de totes les precaucions preses per ell, al moment menys pensat tornaven a sugerir contrarietats, ja que cinc anys més tard encara existia la dominació feudal dels Sanahujas, com se pot veure per la relació que anem a fer: la situació particular del barri de Palmerà, que era la línia divisòria dels dos termes, de la Geltrú i de Vilanova, donava lloc a acalorades discussions entre els Senyors del Castell que pretenien exercir sobre d'ell els seus drets senyorials i els de aquest barri pertanyent allavors a Vilanova. A conseqüència de les discussions que continuament se tenían, en 12 d'Abril de 1373, Pere III dictà una disposició dient que la sentència arbitral pronunciada pels jutges que havia nombrat a dit objecte Galceràn de Sanahuja i els homes de la Universitat de Vilanova, se decretà que aquella part de dita població que se anomenava *Palmerà* era dels límits del Castell de la Geltrú, i com que d'aquest barri tota la jurisdicció competia a la Corona, el rei havia manat al príncep primogènit que examinés l'esmentada sentència i si trovaba que en la mateixa s'havien perjudicat els drets del Trono, la anulés, tornant les coses al seu primer estat. En sa conseqüència el Monarca ordenava al batlle de Cubelles i Vilanova que, mentres se practicava la avans dita averiguació, continués usant en aquell lloc de tota jurisdicció prescindint per complert de l'esmentada sentència arbitral, castigant a quants s'atrevissen a oposar-se al incompliment d'aquest manament. (Arx. de la C. d'A. Reg. 973, fol. 91.)

En 7 d'Agost de l'any següent dèia el Rei a Galceràn de Sanahuja, que havia comparegut a sa reial presència G. de Curtils, batlle de Cubelles, a queixar-se de que havent-li encarregat el Monarca l'exercici de la règia jurisdicció en l'*alodi del Palmerà*, l'expressat senyor de la Geltrú havia continuat fent actes jurisdiccionals en aquell lloc, trabant execucions per mitjà dels seus agutzils en desprestigi dels drets de la Corona, i no contènt encara amb aquets excessos havia amenaçat de mort a l'esmentat batlle si s'empenyia en usar i defensar tant justa regalia; per tot lo qual manava a dit Sanahuja que baix la pena de 500 florins se guardés en lo successiu de pertorbar al batlle de Cubelles en l'exercici de les seves atribucions, fent-li saber que el veguer de Vilafranca tenia ordre d'ajudar-lo en tot lo que li fos necessari per a que quedessin en bon terreny els drets de la Corona i l'usurpador fos castigat sens perjudici de la multa amb que l'amenaçava per mitjà d'aquesta comunicació. (Arx. de la C. d'A. Reg. 1091, fol. 42.)

(Continuarà)

Se'ns demana la inserció del següent escrit que ho fem amb gust per tractar-se d'una entitat que amb tant entusiasme es dedica a l'esport ciclista i que tan brillants èxits ha conseguit en quantes festes i carreres s'han celebrat:

«Club Ciclista Vilanoví

Después de un constante litigio entre el equipo «Miquel» de Tarragona y «Mercader» de esta, ayer se adjudicó definitivamente a los nuestros la copa «Miquel», de la carrera excursionista celebrada el 25 del pasado Julio en la vecina villa del Vendrell, y que nuestro valiente equipo hizo tan brillante carrera; queriéndonos arrebatar el premio, tan dignamente merecido, el donante de la copa, único litigante en este asunto, con el sólo afán de lucro por querer inmerecidamente acreditarse unos ciclos de su construcción que, en honor a la verdad, no merecen tal elogio, valiéndose por esto de las influencias y bajas pasiones que únicamente conducen a una inmoralidad sportiva en detrimento de la verdad y la justicia.

Pero esta vez le ha salido al paso la enérgica Junta del «Club de Sports» del Vendrell, que en su honrado proceder y no queriendo obedecer al donante de la copa y al fallo de la U. V. E., i sí tan sólo al dictado de su conciencia, traspasándose a todos estos señores y organizaciones oficiales, arrostrando para sí todas sus consecuencias, entendió que el mejor fallo que se podía dar en este asunto era volver a correr dicha copa con reglamentos más precisos y así lo efectuó, y es como el pasado lunes nos trasladamos a la inmediata villa del Vendrell para volver a correr dicha carrera, pero cual fué nuestra sorpresa al ver que no se presentó ninguno de los equipos que tenían derecho a ello, lo cual, después de los requisitos legales, se nos hizo entrega de la copa y medallas para cada uno de nuestros *equipiers*, que tan bravamente lo habían ganado.

Vaya pues nuestra felicitación más entusiasta a la digna Junta del «Club de Sports» del Vendrell, a los individuos del «Club Ciclista Vilanoví» y a los buenos muchachos ganadores de la copa por su señalado triunfo, y a nuestro particular amigo Sr. Mercader, constructor de los ciclos que han ganado tan bonito trofeo, que es el que en verdad puede ostentar, que sus acreditados ciclos son los mejores para excursionismo.»

Com siga que entre els vilanovins hi ha bon nombre d'aimadors de l'art musical, no serà per demés copiar íntegra aquesta Convocatòria per si algun vol arriscar-se a pendre part en aquest concurs d'art. ¡Que be ens plauria poguer consignar en aquestes planes el nom d'algun vilanoví premiat en aquest concurs!

PREMIS MUSICALS

EUSEBI PATXOT I LLAGUSTERA

Concurs 1.er : Any 1919

FUNDACIÓ:

N'Eusebi Patxot i Llagustera, pianista empordanés, natural de Sant Feliu de Guíxols, morí en aquella ciutat el 12 de Juny de 1893, a l'edat de 47 anys.

I el seu fill En Rafel Patxot i Jubert, volent honorar pietosament i escaienta la memòria del seu difunt pare, ha instituït una fundació amb l'objecte de repartir premis a obres musicals, mitjançant concursos, que seran convocats el dia 1.er de Desembre de cada any.

L'Orfeó Català, de Barcelona, associant-se als desitjos d'En Rafel Patxot i Jubert i en compliment de l'honrosa comanda d'administrar la Fundació susdita, endreça als compositors catalans el present

CARTELL

I: *Premi de 1.000 pessetes* a les quatre millors sardanes per a cobla empordanesa d'onze instruments. Cada partitura anirà acompanyada de reducció per a piano. A cada una de les sardanes premiades li correspondrà una quarta part del premi, o siguin 250 pessetes, entenent-se així que el Jurat podrà adjudicar el premi sencer a un sol recull de quatre sardanes, repartir-lo entre sardanes de diferents reculls o adjudicar la part corresponent a sardanes que s'hagin presentat soltes.

II: *Premi de 1.000 pessetes* a les quatre millors gloses de cançons o ballets populars catalans per a cobla empordanesa d'onze instruments, pròpies per a ésser executades en les festes populars (concert, serenada, etc.). Cada partitura anirà acompanyada de reducció per a piano. A cada una de les gloses premiades li correspondrà una quarta part del premi i el Jurat procedirà a l'adjudicació en les condicions determinades en el premi anterior.

Els compositors que concorrin al present Concurs han d'ésser fills de llengua catalana (Catalunya, Balears, València, Rosselló, etc.), o han de tenir, quant menys, deu anys de residència en alguna de les encontrades on se parla la llengua nostra. L'Orfeó Català podrà exigir dels autors premiats la documentació necessària per a justificar aquesta condició.

Les composicions no hauran d'ésser escrites de mà dels mateixos autors, sinó de copista, procurant en elles la major claretat.

Al publicar-se alguna de les composicions premiades, serà obligatori estampar, en el lloc més escaient, que l'obra ha estat premiada en els «Concursos Eusebi Patxot i Llagustera», devent així mateix precisar l'any corresponent.

En Rafel Patxot i Júbert es reserva el dret de publicar aquelles composicions premiades que bé li sembli, retenint del producte de la llur venda les despeses de publicació i deixant a benefici dels autors els rendiments successius.

L'Orfeó Català es reserva el dret de fer executar, sempre que vulgui, les composicions premiades, els manuscrits de les quals passaran a formar part del seu Arxiu-Biblioteca i en cap cas podran sortir-ne. Si l'autor d'alguna de les obres premiades ne desitja còpia, l'Orfeó Català la farà treure, essentne la despesa a càrrec de l'autor.

La propietat de les obres premiades queda a favor de llurs autors.

És potestatiu del Jurat el deixar d'adjudicar els premis, en tot o en part, per raó del magre valer de les obres presentades.

Les composicions, que hauran d'ésser rigurosament inèdites, s'enviaran a l'Orfeó Català (carrer Alt de Sant Pere, 13) a nom de Joan Salvat, Secretari de la «Fundació Eusebi Patxot i Llagustera» i cada una d'elles portarà un lema.

Terme d'admissió: Fins per tot el dia 31 d'Agost de 1920.

BIBLIOTECA BALAGUER Villanueva y Geltrú

El veredicte del Jurat es farà públic el dia 1.er de Desembre de 1920.

Per a conèixer els autors premiats quan es publiqui el veredicte del Jurat, aquest demanarà l'enviu d'uns quants compassos de la composició premiada, acompanyats del nom i residència del guanyador del premi. Els autors premiats seran degudament convocats a recullir els premis en una data compresa dintre dels tres mesos següents a la publicació del veredicte. Els compositors que, en circumstàncies normals i havent estat convocats per tres vegades no es presentin a recullir els premis dintre els tres mesos senyalats, s'entendrà que renuncien als drets llurs.

Les obres no premiades es retornaran a llurs autors durant els tres mesos següents a la publicació del veredicte, mitjançant la presentació del lema i els sis primers compassos. Les que no es retirin durant dit terme, l'Orfeó Català es desentèn del compromís de guardar-les.

Formen el Jurat els mestres següents:

Antoni Nicolau (designat per l'Escola Municipal de Música de Barcelona).—Lluís Millet (designat per l'Orfeó Català).—Marian Vinyas i Vinyas (designat per En Rafel Patxot i Jubert).

Barcelona, 1.er de Desembre de 1919.—*Joaquim Cabot*, president de l'Orfeó Català; *Pasqual Boada*, secretari de l'Orfeó Català.

L'ANGEL DEL CAMPANAR DEL VENDRELL

Per tractar-se d'un artífex vilanoví i d'una petita curiositat històrica poc coneguda, copiem d'un article d'en Jaume Ramón, aparegut a *La Veu de Catalunya*, els següents paragrafs que es refereixen a l'àngel que corona el cloquer de l'església parroquial del Vendrell, «treball que afecta el bon nom de la vila i de gran utilitat, si es vol evitar que tal volta una mestralada de les que sovint regnen en la nostra comarca, l'arrenqui del seu enlairat pedestal, ocasionant probables desgràcies en sa caiguda, i anem a fer públiques algunes dates històriques que tenim recollides referents a la dita figura que fins fa poc, amb el seu curt i elegant ropatge tirat enrera, com si volgués a l'impuls de l'oreig, amb la mà esquerra apoiada en la cadera i la destra estesa signant amb l'índex la direcció del vent, feia l'ofici de magnífic i gegantí penell, que amb delit guaitaven tots els veïns de la vila quan el mal temps regnava.

Avui, bàrbarament mutilat amb la pèrdua de les dues ales que el feien giravoltar i de la cama dreta, resta immòbil, sofrint, l'eix o fusell que el sustenta, les fortes sotragades que els vents de tots els quadrants li donen.

Fet de planxa de coure, pintat, i potser estofat en son primitiu temps, és una figura simpàtica, d'atinades proporcions, posa natural i d'un dibuix vigorós i relativament correcte, resultant en son conjunt una obra artística bastant recomanable; pel qual motiu, deixant a part els bons serveis que prestava, fóra llàstima que s'acabés de perdre, no acudint en temps oportú a fer els treballs necessaris per a sa conservació. El color negre que avui té s'encarregaren d'imprimir-l'hi el sol, les serenes i les pluges que sobre d'ell cauen fa més d'una centúria. Algú ha suposat, i tal volta amb fonament, que representa Tobies, el tendre company de Sant Rafel.

A la planta de la sandàlia de la cama, que se li desprengué, hi ha una inscripció, per la qual es veu que fou construït per Josep Romeu, argenter de Vilanova.

Diu així:

A 31 IULIOL
DE 1874
LO TREBALLA
IOSEP ROMEU
ARGENTER DE
VILANOVA AB
AIUDA DE IOSEP
DALMAU

Es pujà al campanar la diada de Sant Salvador, 6 d'Agost de 1784, patró de la parròquia, després de sortir de missa major, essent beneït pel senyor Rector. La tradició conta que els fadrins anaren a cercar-lo a Vilanova i d'allí el portaren sobre llurs espatlles, passejant-lo a l'arribada, i precedits de les gralles, per la vila, fent el curs de la processó; afegint que, en passar pel carrer del Recó, descansaren, deixant-lo en terra, agafant tota l'amplada del carrer: uns vint pams.

I que la tradició és certa ho comprova un compte dels gastos que's feren per portar l'àngel de Vilanova al Vendrell, que's conserva en l'arxiu parroquial de la dita vila penedesenca.»

TRES SEMBLANCES DE LA DONA

Hi ha poetes que comparen les dones amb les flors, amb els ocells i àdhuc amb les estrelles.

Mes segons la dita d'un savi, tres son les coses amb les quals la dona *s'ha* d'assemblar i *no s'ha* de semblar.

1.er S'ha d'assemblar amb el *cargol* que porta el pes de la casa, mes no s'hi ha d'assemblar en posar-se al damunt tot lo que posseeix.

2.on S'ha d'assemblar amb l'*eco*, que respon precisament a lo que li pregunten, mes no s'hi ha d'assemblar en voler ser la darrera en enrahonar.

3.er S'ha d'assemblar amb el *rellotge* de cloquer, que regula les hores amb perfecta exactitut, mes no s'hi ha d'assemblar en fer oir sa veu en les cases del veïnat.

MUNICIPALS

Sessió del dia 4 del corrent.

Fou presidida per l'Alcalde accidental D. Joan Ferrer amb assistència dels regidors senyors Soler (Pau), Puig i Font, Soler (Pere), Alba, Virella i Huguet.

Llegida l'acta de la sessió anterior se donà compte d'algunes instàncies concedint el corresponent permís per a efectuar obres.

* * *

Es dona compte de les nou vacants que deuran proveir-se en les vinents eleccions de regidors.

Els que cesan son els següents: Del districte 1.er, els senyors Grau i Huguet; districte 2.on, Navarro i Montaner; districte 3.er, Ventosa Almirall i Albet i districte 4.rt, Xicola, Miret i Brunet.

* * *

El Sr. Alcalde després d'exposar el treball que s'ha fet per lo de les subsistències en les presents anormals circumstàncies, demana que es voti la quantitat de 100 pessetes per a gastos de viatges i demés, les quals poden treure's del capítol de imprevistos.

El Sr. Soler (Pere) demana que no s'escatimi res en l'assumpte de la farina que és lo principal en aquestes circumstàncies i demana que's dongui un vot de confiança al Sr. Alcalde per a que actui de conformitat amb la Comissió de subsistències i que si es coneix que amb cent pessetes no n'hi ha prou, que és votin més diners a l'objecte de que no s'escatimi res en aquest assumpte de tanta trascendència.

El Sr. Alcalde agraïnt la bona intenció del Sr. Soler diu que amb la quantitat de cent pessetes ja n'hi haurà prou i que si manca quelcom més ja ho farà avinent al Consistori.

* * *

El Sr. Virella diu que li va estranyar molt que el nombressin de la Comissió d'Hisenda sense haver-se-li consultat abans si estava o no conforme amb dita elecció, de manera que a pesar d'això fa avinent que no assistirà a les sessions que celebri l'esmentada Comissió.

El Sr. Alcalde diu que aquí es varen nombrar a alguns individus i no es va consultar abans a ningú sinó que varen ésser elegits per votació secreta, cosa que no té d'estranyar al Sr. Virella.

El Sr. Soler (Pere) estranya també lo manifestat per dit Sr. Virella i manifesta de pas que els regidors deuen anar al Consistori per a actuar i no per parlar sense cap profit i perdre el temps; han de venir aquí, diu, per a fer feina positiva.

Fa una breu història de lo que ha passat amb el nombrament de la Comissió d'Hisenda i de l'actitud de la minoria republicana en dit assumpto, per cert ben de lamentar, i ho deplora majorment estant en vigílies de la confecció d'uns nous pressupostos, fent constar de pas que el Consistori va tenir en compte que aquesta Comissió fos integrada per elements de totes les minories.

Espera que per part del Sr. Virella vindrà una rectificació sols siga per a tenir en compte l'interés que tot regidor deu tenir per la bona marxa administrativa de nostre Municipi.

NOVES I COMENTARIS

A causa del «lock-out» continúen paralitzades les fàbriques Pirelli, Mata i Pons, Bach germans i tot el ram de construcció, sens que per ara es vegi cap solució en aquest estat de coses, per cert de fàcil arreglo si hi hagués criteri i discreció en el Govern qui és el més interessat en encausar la qüestió social i tots aquells problemes que afecten a la bona marxa de la nació.

El passat dissabte els obrers del ram de construcció varen anar a casa dels seus patrons a demanar el jornal, havent sigut inútils els seus esforços, i pacíficament varen retirar-se sens haver tingut que lamentar el més petit incident.

Sembla que per l'orientació que això porta, el pròxim dilluns continuarà encara del mateix modo.

El desig de tots és de que acabi prompte, puix als obrers tampoc els convè gens restar paralitzats massa setmanes.

* * *

El concert dels «Amics», celebrat el passat divendres, fou un dels que més captivaren l'atenció del públic per les composicions escollidíssimes que componien el programa.

Totes elles foren aplaudides, havent tributat molt senyaladament llarcs aplausos al jove violinista En J. Recasens, del «Quartet Renaixement» que feu dir notes de delicada accentuació a l'instrument que tants éxits li ha conquerit.

Les demés parts se portaren més que bé i no cal citar noms perqué tots els components de l'orquestra executaren admirablement el seu comés, havent merescut unànims aplaudiments.

Siga l'enhorabona al Sr. Montserrat, als artistes en general i particularment a nostre amic En J. Recasens.

* * *

Comença a parlar-se de la pròxima lluita electoral de regidors. S'han llençat ja, en converses i en reunions extra-oficials, alguns noms de candidats a regidors i sobre lo qual hi ha qui s'ha adelantat a preguntar-nos si ens interessariem per tal o qual determinada fracció política.

Respecte al particular hem de fer avinent que observarem la mateixa idèntica conducta que en les eleccions passades de diputats, això és, un estat passiu respecte recomanar una determinada candidatura.

Es veritat que tots seran vilanovins els candidats o regidors i deber nostre fora, tractant-se d'interessos purament de casa, abocar-nos decididament a fer vilanovisme en aquest sentit. Però hi ha tantes fraccions i tan oposades tendències, tants personalismes i tan poc vilanovisme, que desistim de parlar sinó imparcialment del transcurs de la lluita electoral de regidors, i així sols direm d'ella d'una manera informativa, donant compte no obstant de tots els actes d'un i altre cantó que es celebrin.

Sols hem de recomanar discreció en elegir els candidats; homes que sàpiguen encausar a bon camí l'estat actual del Municipi, homes d'aquells que a l'entrar al Consistori deixin darrera la porta la política i el personalisme tenint sols una mira enlairada per les coses grans de l'aimada vila.

* * *

Un segur curiós.—Contra l'afirmació de que els espanyols no son amics dels segurs, hem de notar que el cèlebre violinista Joan Manén té assegurades les seves mans per la respectable suma de 250.000 pessetes.

DE SOCIETAT

De nostres distingits amics els esposos D. Pau Arnabat i D.ª Teresa Óliva de Arnabat nasqué el passat dissabte una tendre nena a qui se li ha imposat el nom de Montserrat.

Fem vots per a que la primera flor nascuda en aquella llar siga pels seus volguts pares motiu d'alegria per llarcs anys i una constant distracció en els contratemps de la vida.

L'enhorabona als pares i demés família per el joiós esdeveniment d'amor i de tendresa.

* * *

Celebrem el restabliment satisfactori de la malaltia de nostre distingit compatrici D. Josep Grau Solanes, regidor de l'Ajuntament.

¡PAGESOS I HORTOLANS!

Tindreu bon rendiment en la collita de patates, si sembreu la tant anomenada

PATATA LLEGÍTIMA INGLESA

Preu : 2 sacs (100 kilos) 47 ptes.

Dirigir-se a **D. RAMON MARIGOT**

Plaça de la Verdura.

Imp. Social : Santa Madrona, 21 : Vilanova i Geltrú